

Paweł Gładki

Algebra A

<http://www.math.us.edu.pl/~pgladki/>

Konsultacje:

Środa, 13:00-13:45, p. 527, Bankowa 14

Jeżeli chcesz spotkać się z prowadzącym podczas konsultacji, postaraj się powiadomić go o tym przed lub po zajęciach, zadzwoń do jego pokoju, lub wyślij mu emaila.

Zasady zaliczania przedmiotu:

- ▶ Studenci, którzy uzyskali zaliczenie z ćwiczeń przystępują do egzaminu pisemnego.
- ▶ Studenci, którzy zdadzą egzamin pisemny, przystępują do egzaminu ustnego.
- ▶ Studenci, którzy zdadzą egzamin ustny otrzymują pozytywną ocenę końcową, która jest średnią obciętą z ocen uzyskanych z zaliczenia, egzaminu pisemnego i egzaminu ustnego.

Zasady zaliczania ćwiczeń:

- ▶ 2 kolokwia, każde warte 30%
- ▶ 2 sprawdziany, każdy warty 15%
- ▶ aktywność na zajęciach, warta 10%

Każde kolokwium będzie trwało 90 minut, każdy sprawdzian 20 minut, a egzamin końcowy 180 minut.

Plan wykładu:

1. Grupy i izomorfizmy grup. Podgrupy, podgrupy generowane przez zbiór.
2. Warstwy grupy względem podgrupy. Twierdzenie Lagrange'a. Rząd elementu grupy. Grupy cykliczne.
3. Homomorfizmy grup, podgrupy normalne. Grupa ilorazowa, twierdzenie o homomorfizmie.
4. Grupy permutacji.
5. Pojęcie pierścienia. Podpierścienie, podpierścienie generowane przez zbiór. Specjalne typy elementów pierścienia.

1. Homomorfizmy pierścieni, ideały pierścieni. Ideały generowane przez zbiór. Ideały pierwsze i maksymalne.
2. Konstrukcja pierścienia wielomianów jednej zmiennej. Wartość wielomianu, pierwiastki wielomianu, funkcja wielomianowa. Wielokrotne pierwiastki wielomianów. Różniczkowanie wielomianów.
3. Wielomiany wielu zmiennych. Wielomiany symetryczne.
4. Lokalizacja pierścienia względem zbioru mnożliwego. Pierścienie lokalne.
5. Podstawowe pojęcia teorii podzielności.

1. Podciała, podciała generowane przez zbiór, rozszerzenia ciał. Charakterystyka pierścienia i ciała, ciała proste i klasyfikacja ciał prostych.
2. Rozszerzenie ciała o pierwiastek wielomianu. Ciało rozkładu wielomianu. Ciało algebraicznie domknięte.
3. Baza i stopień rozszerzenia. Elementy algebraiczne i przestępne. Rozszerzenia algebraiczne i skończone. Algebraiczne domknięcie ciała.
4. Ciała skończone.
5. Struktura grupy elementów odwracalnych ciała skończonego.

Literatura:

1. A. Białyński-Birula, Algebra, PWN 2014
2. J. Browkin, Teoria ciał, PWN 1978
3. J. Browkin, Wybrane zagadnienia algebry, PWN 1968
4. S. Lang, Algebra, PWN 1973
5. Th. Hungerford, Algebra, Springer 1974
6. P. Aluffi, Algebra: Chapter 0, Springer 2009

Grupy i izomorfizmy grup.

Definicja

Niech A będzie niepustym zbiorem.

Działaniem wewnętrznym (lub, krótko, działaniem) w zbiorze A nazywamy funkcję $* : A \times A \rightarrow A$.

Niech ponadto B będzie niepustym zbiorem.

Działaniem zewnętrznym w zbiorze A nazywamy funkcję $* : B \times A \rightarrow A$.

Uwaga

To, że w zbiorze A określono działanie wewnętrzne $*$ w szczególności oznacza, że:

- 1. $\forall x, y \in A [*(x, y) \text{ istnieje}],$*
- 2. $\forall x, y \in A [*(x, y) \in A].$*

Zamiast $*(x, y)$ będziemy na ogół pisać $x * y$.

Podobnie, jeśli $B \neq \emptyset$, to to, że w zbiorze A określono działanie zewnętrzne $\diamond$ w szczególności oznacza, że:

- 1. $\forall a \in B \forall x \in A [\diamond(a, x) \text{ istnieje}],$*
- 2. $\forall a \in B \forall x \in A [\diamond(a, x) \in A].$*

Zamiast $\diamond(a, x)$ będziemy na ogół pisać $a \diamond x$.

Na tym wykładzie będziemy zajmować się prawie wyłącznie działaniami wewnętrznymi.

Przykłady:

1. Dodawanie liczb naturalnych jest działaniem w zbiorze $\mathbb{N}$. Zauważmy, że dodawanie możemy formalnie zdefiniować rekurencyjnie jako funkcję $d : \mathbb{N} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ warunkiem:

$$d(x, y) = \begin{cases} d(x, 0) = x \\ d(x, S(y)) = S(d(x, y)), \end{cases}$$

gdzie $S : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ oznacza funkcję następnika liczb naturalnych.

Symbol “+” dla oznaczenia dodawania wprowadził w 1489 roku Johannes Widmann.

2. Mnożenie liczb naturalnych jest działaniem w zbiorze $\mathbb{N}$. Podobnie jak dodawanie, mnożenie możemy zdefiniować rekurencyjnie jako funkcję $m : \mathbb{N} \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ daną warunkiem:

$$m(x, y) = \begin{cases} m(x, 0) = 0, \\ m(x, S(y)) = m(x, y) + x, \end{cases}$$

gdzie, jak poprzednio, $S : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ oznacza funkcję następnika liczb naturalnych.

Znak “ $\times$ ” dla oznaczenia mnożenia wprowadził w 1631 roku William Oughtred, zaś symbol “ $\cdot$ ” zaproponował Gottfried Wilhelm von Leibniz w roku 1698.

3. Odejmowanie i dzielenie nie są działaniami w zbiorze $\mathbb{N}$:
 $3 - 5 \notin \mathbb{N}$ oraz $1 \div 2 \notin \mathbb{N}$.

Z drugiej strony, odejmowanie jest działaniem w $\mathbb{Z}$, a dzielenie jest działaniem w $\mathbb{Q} \setminus \{0\}$.

4. Mnożenie wektorów na płaszczyźnie przez skalary rzeczywiste jest przykładem działania zewnętrznego.

Definicja

Niech A będzie niepustym zbiorem, a $*$ i $\circ$ działaniami w A .

1. Mówimy, że $*$ jest **łączne**, jeżeli

$$\forall x, y, z \in A [x * (y * z) = (x * y) * z].$$

2. Mówimy, że $*$ jest **przemienne**, jeżeli

$$\forall x, y \in A [x * y = y * x].$$

3. Mówimy, że $*$ ma **element neutralny** e , jeżeli

$$\forall x \in A [x * e = e * x = x].$$

4. Mówimy, że y jest **elementem odwrotnym** do x , jeżeli

$$x * y = y * x = e.$$

5. Mówimy, że $\circ$ jest **rozdzielne** względem $*$, jeżeli

$$\forall x, y, z \in A [x \circ (y * z) = x \circ y * x \circ z].$$

Przykłady:

5. Dodawanie i mnożenie liczb naturalnych są łączne i przemienne.

0 jest elementem neutralnym dodawania, a 1 jest elementem neutralnym mnożenia.

Ponadto mnożenie jest rozdzielne względem dodawania.

1 nie ma elementu odwrotnego względem dodawania, a 2 nie ma elementu odwrotnego względem mnożenia.

6. Rozważmy dodawanie i mnożenie liczb całkowitych.

Każda liczba całkowita ma element odwrotny względem dodawania, ale 2 nie ma elementu odwrotnego względem mnożenia.

7. Rozważmy dodawanie i mnożenie liczb wymiernych.

Każda liczba wymierna ma element odwrotny względem dodawania i każda niezerowa liczba wymierna ma element odwrotny względem mnożenia.

8. Rozważmy dowolny niepusty zbiór X i rodzinę A wszystkich funkcji $f : X \rightarrow X$ oraz działanie składania funkcji.

Jest to działanie łączne, ale nie jest przemienne.

Funkcja identycznościowa $X \ni x \mapsto x \in X$ jest elementem neutralnym tego działania, a jedyne funkcje, które mają elementy odwrotne, to funkcje różnowartościowe.

Definicja

1. **Algebrą** nazywamy ciąg

$$(A, *_1, \dots, *_{n-1}, *_{n-2}, \dots, *_{n-1}, B_1, \dots, B_m, \cdot_1, \dots, \cdot_m),$$

gdzie A jest niepustym zbiorem, $*_1, \dots, *_{n-1}, *_{n-2}, \dots, *_{n-1}$ działaniami wewnętrznymi w zbiorze A , a $\cdot_1, \dots, \cdot_m$ działaniami zewnętrznymi w zbiorze A (wraz z odpowiadającymi im zbiorami $B_1, \dots, B_m$).

2. **Grupą** nazywamy algebrę $(G, *)$, gdzie $*$ jest łączne, ma element neutralny i każdy element w zbiorze G ma element odwrotny.

Jeżeli ponadto $*$ jest przemienne, to grupę $(G, *)$ nazywamy przemienne (lub abelową).

Przykłady:

9. Przykładami algebr znanymi z wykładu z algebry liniowej są ciała, czyli algebry $(F, +, \cdot)$, gdzie $+$ i $\cdot$ są działaniami łącznymi, przemiennymi, mającymi elementy neutralne, odpowiednio, 0 i 1 oraz takie, że każdy element zbiorów, odpowiednio, F i F^* ma element odwrotny.

Przykładami algebr, w których występują działania zewnętrzne, są przestrzenie liniowe, czyli algebry $(V, +, F, \cdot)$, gdzie $+$ jest działaniem wewnętrznym zbioru F , które jest łączne, przemienne, ma element neutralny i względem którego każdy element zbioru V ma element odwrotny, natomiast $\cdot : F \times V \rightarrow V$ jest pewnym działaniem zewnętrznym, przy czym F jest ciałem.

10. **Grupy liczbowe.** $(\mathbb{Z}, +)$, $(\mathbb{Q}, +)$, $(\mathbb{R}, +)$, $(\mathbb{C}, +)$ są przykładami grup przemiennych. $(\mathbb{N}, +)$ nie jest grupą. Podobnie $(\mathbb{Q}^*, \cdot)$, $(\mathbb{R}^*, \cdot)$, $(\mathbb{C}^*, \cdot)$, gdzie $A^* = A \setminus \{0\}$, są grupami przemiennymi. $(\mathbb{N}^*, \cdot)$ i $(\mathbb{Z}^*, \cdot)$ nie są grupami.

11. **Grupy pochodzące od ciała.** Uogólniając poprzedni przykład, dla dowolnego ciała $(F, +, \cdot)$ algebry $(F, +)$ oraz $(F^*, \cdot)$ są grupami przemiennymi.

12. Grupy reszt. Niech $n \in \mathbb{N}$ i oznaczmy przez $\mathbb{Z}_n = \{0, 1, \dots, n-1\}$. W zbiorze $\mathbb{Z}_n$ definiujemy **dodawanie modulo n** :

$$x \oplus_n y = \text{reszta z dzielenia } x + y \text{ przez } n$$

oraz **mnożenie modulo n** :

$$x \otimes_n y = \text{reszta z dzielenia } x \cdot y \text{ przez } n.$$

Niech ponadto

$$U(\mathbb{Z}_n) = \{k \in \mathbb{Z}_n : \text{NWD}(k, n) = 1\}.$$

$(\mathbb{Z}_n, \oplus_n)$ i $(U(\mathbb{Z}_n), \otimes_n)$ są przykładami grup przemiennych. $(\mathbb{Z}_n^*, \otimes_n)$ na ogół nie jest grupą, chyba że n jest liczbą pierwszą – wówczas $\mathbb{Z}_n^* = U(\mathbb{Z}_n)$.

13. Grupy macierzy. Niech F będzie dowolnym ciałem, niech $M(n, F)$ oznacza zbiór macierzy kwadratowych stopnia n o współczynnikach z ciała F .

$(M(n, F), +)$ jest grupą przemienną, przy czym $+$ oznacza tu dodawanie macierzy.

Niech

$$GL(n, F) = \{A \in M(n, F) : \det A \neq 0\}.$$

$(GL(n, F), \cdot)$ jest grupą, która na ogół nie jest przemienna, przy czym $\cdot$ oznacza tu mnożenie macierzy.

Grupę tę nazywamy **grupą liniową stopnia n** nad ciałem F .

Niech

$$SL(n, F) = \{A \in M(n, F) : \det A = 1\}.$$

$(SL(n, F), \cdot)$ jest grupą, która na ogół nie jest przemienna.

Grupę tę nazywamy **specjalną grupą liniową stopnia n** nad ciałem F .

14. **Grupy związane z przestrzenią liniową.** Niech V będzie przestrzenią liniową. $(V, +)$ jest grupą przemienną, przy czym $+$ oznacza tu dodawanie wektorów.

Oznaczmy przez $Aut(V)$ zbiór automorfizmów liniowych przestrzeni V .

$(Aut(V), \circ)$ jest grupą, która na ogół nie jest przemienna, przy czym $\circ$ jest tu działaniem składania przekształceń liniowych.

Założmy, że w przestrzeni V zdefiniowaliśmy funkcjonal dwuliniowy ξ określający na V strukturę przestrzeni euklidesowej.

Oznaczmy przez $O(V)$ zbiór automorfizmów ortogonalnych przestrzeni V .

$(O(V), \circ)$ jest grupą, która na ogół nie jest przemienna.

Grupę tę nazywamy **grupą ortogonalną przestrzeni (V, ξ)** .

15. **Grupy funkcji.** Niech $(G, *)$ będzie grupą, niech $X \neq \emptyset$.
W rodzinie funkcji

$$G^X = \{f : X \rightarrow G : f \text{ jest funkcją}\}$$

definiujemy działanie

$$(f \diamond g)(x) = f(x) * g(x).$$

$(G^X, \diamond)$ jest grupą, która jest przemienna, gdy G jest przemienna.

16. **Grupy zadane tabelkami Cayleya.** Działania w grupach często wygodnie jest zapisywać w tabelkach Cayleya.

Na przykład tabelka działań w grupie $(\mathbb{Z}_5^*, \otimes_5)$ wygląda następująco:

$\otimes_5$	1	2	3	4
1	1	2	3	4
2	2	4	1	3
3	3	1	4	2
4	4	3	2	1

Przykładem grupy zadanej przez tabelkę Cayleya, która nie ma odpowiednika wśród grup liczbowych, jest **grupa czwórkowa Kleina** $(K_4, \cdot)$, gdzie $K_4 = \{a, b, c, d\}$ oraz działanie $\cdot$ zdefiniowane jest następująco:

$\cdot$	a	b	c	d
a	a	b	c	d
b	b	a	d	c
c	c	d	a	b
d	d	c	b	a

17. **Grupy przekształceń.** Niech $X \neq \emptyset$, niech

$$S(X) = \{f : X \rightarrow X : f \text{ jest bijekcją}\}.$$

$(S(X), \circ)$ jest grupą, która na ogół nie jest przemienna, przy czym $\circ$ oznacza tu działanie składania funkcji.

Jeśli $X = \{1, 2, \dots, n\}$, to grupę $S(X)$ oznaczamy przez $S(n)$ i nazywamy **grupą symetryczną stopnia n** albo **grupą permutacji stopnia n** .

Dla grup symetrycznych przyjmujemy następującą notację: jeśli $\sigma \in S(n)$ i $\sigma(1) = i_1, \dots, \sigma(n) = i_n$, to piszemy

$$\sigma = \begin{pmatrix} 1 & 2 & \dots & n \\ i_1 & i_2 & \dots & i_n \end{pmatrix}.$$

Na przykład dla $n = 3$ elementy grupy $S(3)$ to następujące funkcje:

$$\begin{array}{lll} id_3 : & \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 2 & 3 \end{pmatrix} & o_1 : \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 3 & 1 \end{pmatrix} & o_2 : \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 2 \end{pmatrix} \\ s_1 : & \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 3 & 2 \end{pmatrix} & s_2 : \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix} & s_3 : \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix}. \end{array}$$

Tym samym tabelka działań w grupie $S(3)$ wygląda następująco:

$\circ$	id_3	o_1	o_2	s_1	s_2	s_3
id_3	id_3	o_1	o_2	s_1	s_2	s_3
o_1	o_1	o_2	id_3	s_2	s_3	s_1
o_2	o_2	id_3	o_1	s_3	s_1	s_2
s_1	s_1	s_3	s_2	id_3	o_2	o_1
s_2	s_2	s_1	s_3	o_1	id_3	o_2
s_3	s_3	s_2	s_1	o_2	o_1	id_3

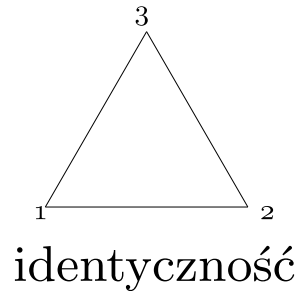
Widzimy, że jest to przykład grupy nieprzemiennej:

$$s_1 \circ o_1 = s_2 \text{ ale } o_1 \circ s_1 = s_3.$$

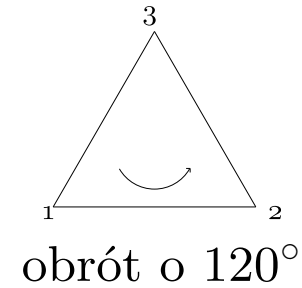
18. **Grupy izometrii własnych n -kąta foremnego.** Dla $n \geq 3$, $n \in \mathbb{N}$, oznaczmy przez $D(n)$ zbiór izometrii własnych n -kąta foremnego.
 $(D(n), \circ)$ jest grupą.

Na przykład grupa $D(3)$ składa się z następujących izometrii trójkąta równobocznego:

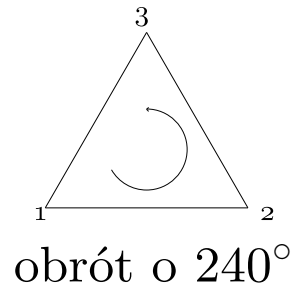
ID_3 :

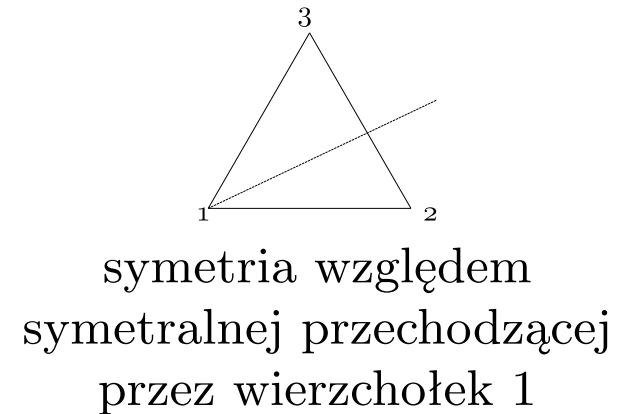
O_1 :

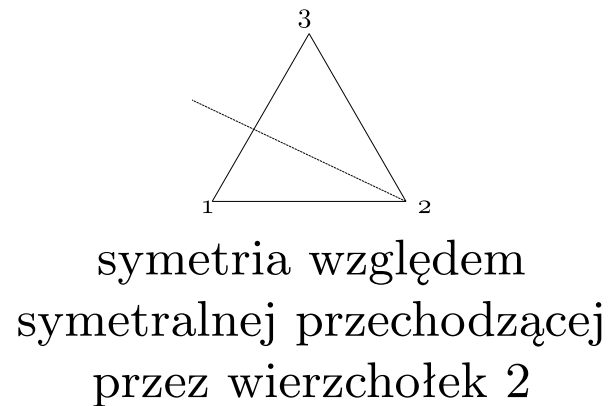
O_2 :

S_1 :

S_2 :

S_3 :

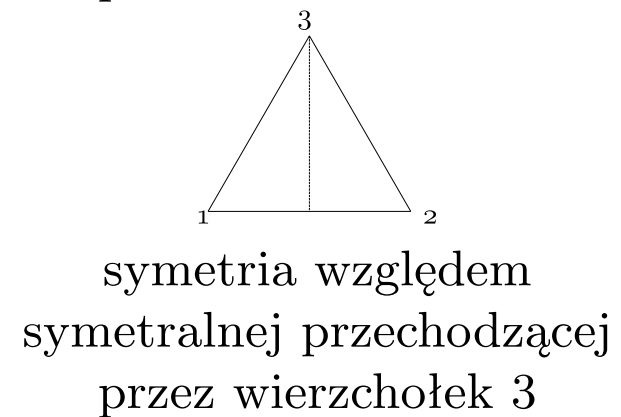

Tabela działań w grupie $D(3)$ wygląda zatem następująco:

$\circ$	ID_3	O_1	O_2	S_1	S_2	S_3
ID_3	ID_3	O_1	O_2	S_1	S_2	S_3
O_1	O_1	O_2	ID_3	S_2	S_3	S_1
O_2	O_2	ID_3	O_1	S_3	S_1	S_2
S_1	S_1	S_3	S_2	ID_3	O_2	O_1
S_2	S_2	S_1	S_3	O_1	ID_3	O_2
S_3	S_3	S_2	S_1	O_2	O_1	ID_3

.

19. **Skończony produkt grup.** Niech $(G_1, *_1), \dots, (G_n, *_n)$ będą grupami.

W produkcie kartezjańskim $G = G_1 \times \dots \times G_n$ definiujemy działanie “po współrzędnych”:

$$(a_1, \dots, a_n) * (b_1, \dots, b_n) = (a_1 *_1 b_1, \dots, a_n *_n b_n).$$

$(G, *)$ jest grupą.

Jako przykład rozważmy grupy $(\mathbb{Z}_2, \oplus_2)$ i $(\mathbb{Z}_2, \oplus_2)$. Wówczas

$$\mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_2 = \{(0, 0), (0, 1), (1, 0), (1, 1)\}$$

i tabelka działań wygląda następująco:

*	(0, 0)	(0, 1)	(1, 0)	(1, 1)
(0, 0)	(0, 0)	(0, 1)	(1, 0)	(1, 1)
(0, 1)	(0, 1)	(0, 0)	(1, 1)	(1, 0)
(1, 0)	(1, 0)	(1, 1)	(0, 0)	(0, 1)
(1, 1)	(1, 1)	(1, 0)	(0, 1)	(0, 0)

Definicja

Niech $(G_1, *_1)$ i $(G_2, *_2)$ będą grupami.

Funkcję $f : G_1 \rightarrow G_2$ nazywamy **izomorfizmem grup**, jeżeli jest bijekcją i spełniony jest warunek

$$\forall x, y \in G_1 [f(x *_1 y) = f(x) *_2 f(y)].$$

Jeżeli istnieje izomorfizm $f : G_1 \rightarrow G_2$, to grupy G_1 i G_2 nazywamy **izomorficznymi**, co oznaczamy przez $G_1 \cong G_2$.

Przykłady:

20. Grupy $S(3)$ i $D(3)$ są izomorficzne.

Istotnie, rozważmy funkcję $f : S(3) \rightarrow D(3)$, którą, dla wygody oznaczeń, zdefiniujemy tabelką jako:

σ	id_3	o_1	o_2	s_1	s_2	s_3
$f(\sigma)$	ID_3	O_1	O_2	S_1	S_2	S_3

Oczywiście jest to bijekcja.

Porównując tabelki działań w $S(3)$ i $D(3)$ widzimy, że jest to też izomorfizm grup.

21. Grupy K_4 i $\mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_2$ są izomorficzne.

Istotnie, izomorfizm ustala funkcja $f : K_4 \rightarrow \mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_2$ dana tabelką

x	a	b	c	d
$f(x)$	$(0, 0)$	$(0, 1)$	$(1, 0)$	$(1, 1)$

W dowolnej grupie $(G, *)$ wprowadzamy oznaczenie

$$\prod_{i=1}^n x_i = x_1 * \dots * x_n.$$

W szczególności $\prod_{i=1}^n x = x^n$.

Tradycyjnie używamy w teorii grup dwóch równoległych terminologii, addytywnej i mnożeniowej, według następującego schematu:

Definicja	Notacja addytywna	Notacja mnożeniowa
działanie	+ dodawanie suma	· mnożenie iloczyn
element neutralny	0 zero	1 jedynek
potęga	nx wielokrotność	x^n potęga
element odwrotny	$-x$ element przeciwny	x^{-1} element odwrotny

Twierdzenie

Niech $(G, *)$ będzie grupą. Wówczas:

1. element neutralny e jest wyznaczony jednoznacznie;
2. $\prod_{i=1}^m x_i * \prod_{j=m+1}^{m+n} x_j = \prod_{k=1}^{m+n} x_k$, dla $x_1, \dots, x_{m+n} \in G$;
3. $x^{m+n} = x^m x^n$, dla $x \in G$;
4. $(x^m)^n = x^{mn}$, dla $x \in G$;
5. element odwrotny jest wyznaczony jednoznacznie;
6. $(x_1^{n_1} * \dots * x_k^{n_k})^{-1} = x_k^{-n_k} * \dots * x_1^{-n_1}$, dla $x_1, \dots, x_k \in G$;
7. $(x^{-1})^{-1} = x$, dla $x \in G$;
8. $(x^{-1} * y * x)^n = x^{-1} * y^n * x$, dla $x, y \in G$;
9. jeżeli $x * y = x * z$, to $y = z$ oraz jeżeli $y * x = z * x$, to $y = z$ (**prawo skracania**).